

פרשת ראה

"בכל אות נפשך תאכל בשר" (דברים י"ב, כ').
 .. "כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר" (כ"ג).
 יצר האדם דורש את סיפוקו באכילת בשר הבהמה או העוף.
 התורה אינה מנסה לשבר את ייצרו, אלא מציבה מולו מראה בה הוא משתקף
 בצורה ברורה כתאוותן וכנוטל נפש.
 גם במצב נמוך וארצי שכזה, לא נשברים כל הכללים ועדיין ישנם חוקים
 ברורים, בכדי שלא ירד נמוך עוד יותר ויערבב את נפשו עם נפש החיה.
 (עיון בפרשת השבוע)

א' דראש חודש שבת קודש פרשת ראה. ונוהג כר"ח חשון פ' נח –
 מפטירין השמים כסאי. ב' דר"ח יום א', מתחילין לתקוע בשופר.
 (לוח אי"י הר' טוקצינסקי זצ"ל)

שיעור פרשת השבוע : הר' אליעזר קשתיאל

שבת		ימי החול	
הדלקת נרות	19.03	זמן תפילין /טלית	5.19
מנחה א' 14.00	ב' 19.10	סוף זמן ק"ש	9.26
ערבית		שקיעה	19.16←19.21
שחרית א'	6.45	מנחה א' (בחד"א)	13.15
שחרית ב'	8.30		
קידוש	11.30	מנחה וערבית	19.05
מנחה	13.30, 17.55	צאת הכוכבים	19.39
לימוד 'דור לדור'	17.30	ערבית	20.10
שיעור הרב ארי	18.15		
צאת השבת	19.58	שחרית נוער	8.00

אחות תורנית : הילרי יום טוב

שבת
 שלום

ושבחתני אני את השמחה (קהלת ח, ט"ו)

במאמר זה, בכוונתי לבחון מקורות חז"ל, גמרא ומדרש, שעוסקים בנושא השמחה, הן מן הבחינה ההלכתית והן מן הבחינה הרעיונית. כמו כן גם, התייחסות לנושא ע"י הפרשנים לדורותיהם.

המונח שמחה, בנטייתו השונות מופיע בני"ך מעל מאתיים פעם. אולם בתורה שבע עשרה פעמים בלבד, פעם אחת בכל אחד מארבעת הספרים ושלוש עשרה בספר דברים, בפרשתנו, פרשת ראה, מופיע המונח שבע פעמים. הפרשה מתחילה באפשרות הבחירה, ברכה או קללה, "ראה אנכי נותן לפניכם..." **הרמב"ן**, מסביר: "שתבררו לכם מהן מה שתצוו"... כך גם **הספורנו**: "ושניהם לפניכם להשיג מה שתבחרו"... אחת המצוות בפרשתנו, היא השמחה.

בעל ספר החינוך, מונה בפרשה שבע עשרה מצוות עשה. מצוה תנ"א (השש עשרה בפרשה) היא מצות השמחה בקגלים, שנאמר: 'ושמחת בחגדי' (טז, יד), **הרמב"ם**, בספר המצוות,¹ מונה גם הוא את מצוות השמחה, זאת בהסתמך על הגמרא במסכת חגיגה (וי"ע"ב) שם נאמר בברייתא: "דתניא, ר' יוסי הגלילי אומר: שלוש מצוות נצטוו ישראל בעלותם לרגל: ראייה, חגיגה, ושמחה"...

בחירה או חיוב

השמחה היא מצוות עשה, אבל האם היא נעשית מתוך בחירה או חיוב? וידועה השאלה, האם ניתן לצוות על הרגש? ואכן הפרשנים מתייחסים לכך, על שנאמר: 'והיית אך שמח' אומר **רש"י**: "לפי פשוטו אין זה לשון ציווי, אלא לשון הבטחה" כך גם **ראב"ע**, על אתר מסביר: "כי יברכך לעתיד, ותהיה לעולם שמח". הרב קצנלנבוגן, המהדיר בחומש "תורת חיים" מסביר את דברי שניהם, קצר וקולע, "הבטחה לעתיד, בשורה ולא מצווה. **הרמב"ם**, בהלכות לולב, (פ"ח הלכות יב – טו) עוסק באריכות במצוות השמחה (ר' להלן). פרשנו של הרמב"ם **ה'מגיד משנה**² בביאורו על הלכה ט"ו, מסביר: "ועיקר הדבר הוא, שאין ראוי לו לאדם, לעשות המצוות מצד שהן **חובה** עליו, והוא מוכרח ואנוס בעשייתן. ויעשה הטוב מצד שהוא טוב. ויבחר באמת מצד שהוא אמת... וכשהוא עושה מה שנברא בשבילו **ישמח** ויגיל"... (הדגשים שלי ב.ס.) כוונת 'המגיד משנה' לומר, שמצוות השמחה אין לעשות מתוך כפייה, אלא מתוך בחירה ורצון.

שמחה של מצוה

הגמרא במסכת שבת (ל, עב) מגדירה מה היא שמחה של מצוה. על המאמר בקהלת, 'ושבחתני אני את השמחה' (ח, טו) אומרת הגמרא זו 'שמחה של מצוה', וממשיכה הגמרא: "ללמדך, שאין השכינה שורה, לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות... אלא מתוך שמחה של מצוה".³

הרמב"ם, מגדיר שמחה של מצוה, במילים: "השמחה שישמח אדם בעשיית המצווה ובאהבת האל שצוה בהן, עבודה גדולה היא "הלכות לולב, (פ"ח, ט"ו)

בעל המשך חכמה,⁴ מבאר את הפסוק: 'והיית אך שמח' כשמחה של מצוה ומסביר: "פירוש, תשמחו בלא אסיפה של גורן ויקב". רוצה לומר, שהשמחה תהיה נקייה ולא תלויה בדבר.

א.א. אורבך,⁵ בפרק על המצוות, מקדיש מקום נרחב לנושא השמחה במצוות. בין היתר הוא כותב: "כל עניינה של 'שמחה של מצוה' קשור בקיום מצוות לשמן. כלומר, קיום מצוות לא כדי שיזכה ע"י כך לכבוד, מעמד והכרה, אלא משום שנצטווה עליהן כביטוי לאהבת ה'" ועוד מוסיף אורבך: "שבחו של אדם הוא, לקיים את המצוות מתוך

¹ ר' שם מצוה נב, כז.

² ר' וידאל ד' טולוזא, 1283 – 1360.

³ וראו עוד מקבילה בברכות לא, ע"ב.

⁴ הרב מאיר שמחה הכהן, מדווינסק, (תר"ג - תרפ"ו) מהדורת הרב קופרמן דברים, פר' ראה עמ' קח.

⁵ פרקי חז"ל, אמונות ודעות עמ' 340 - 343

שמחה". אורבך, מביא כמה דרשות של תנאים ואמוראים, ביניהן דרשתו של האמורא, רבי יצחק בר-מריון, שאומר: "למדתך תורה דרך ארץ, שכשאדם עושה מצוה היא עושה אותה בלב שמח" (ויק"ר לד, ח),

שמחה של אמת

אחת הדרכים להגדיר שמחה אמיתית היא להגיע לדרגה גבוהה, או בלשונו של רש"י הירש⁶, דרגה נעלה, דרך קירבה ל"מחיצתו של ה' ותורתו". להירש, יש התייחסות מיוחדת לפסוק 'והיית אך שמח' "והיית שמח, היא דרגה נעלה בהרבה מאשר 'ושמחת', ושמחת היא פעולה זמנית... ואילו 'והיית שמח' הופך את השמחה לתכונה, לאופי קבוע של כל האישיות". בהמשך הירש, משבח את רעיון השמחה ואינו חוסך בדברי הלל: "השמחה היא המובחר שבפרחים ובפירות המבשילים בעץ החיים של התורה". הירש, שמקדיש מאמר נרחב לאמירה 'והיית אך שמח', מוסיף: "הסוד של 'והיית שמח' – להיות בשמחה מתמדת – נלמד רק במחיצת ה' ותורתו ובהמשך מוסיף רש"י, כשתגיע למקום הנבחר בידי ה'... משם תשאב את הרוח שתכשיר אותך לשמחה של אמת.

כאן יש להשלים את דבריו של המגיד-משנה, (לעיל) שמגדיר מה היא השמחה האמיתית: "ויבחר באמת מצד שהוא אמת... השמחה בעשיית המצוות, ובלמידת התורה והחכמה היא השמחה האמיתית.

הצורך הטבעי של האדם

בעל ספר החינוך, למד, שהשמחה, היא צורך טבעי של האדם, כפי שאר הצרכים, ואלו דבריו: "משרשי המצוה לפי שהאדם... שצריך טבעו לשמוח לפרקים, כמו שהוא צריך אל המזון... ואל המנוחה ואל השינה". מצוות האכילה, קשורה לזבח השלמים, אותו נהגו להקריב ברגלים, ובשרו נאכל ע"י המקריב, פרטי המצוה נאמרו בגמרא⁷ על הפסוק: "ואכלתם שם לפני ה' ושמחתם" (יב, ז) מבאר רש"י הירש: "השיא של עבודת ה' היא האכילה, ושמחת החיים לפני ה' במקדשו" הירש, מסביר בהמשך, שהיהדות בשונה מדתות אחרות, "מקדשת גם את החיים החושניים".

שמחת הביכורים: השיר

אחת מדרכי השמחה, היא מצוות הביכורים, שנעשית בשמחה ובשיר.

על הפסוק: "תחת אשר לא עבדת את ה'... בשמחה ובטוב לבב" (דברים, כח, מז) נאמר במשנה, (ביכורים, ב, ד') "הביכורים טעונים קרבן ושיר". בהמשך מסבירה המשנה, מה הוא השיר (שם ג, ד), "ודיברו הלוויים בשיר: ארוממך ה' כי דליתניי"... (תהילים, ל, ב).

הגמרא במסכת ערכין, פרק שני, עוסקת גם בנושא נגינה ושיר. (בדף יא, ע"א) שואל רב מתנא, "מנין לביכורים שטעונים שירה (בהבאתם למקדש) ומשיבים בגמרא, שהלימוד הוא מגזרה שוה, "אתיא, טוב טוב" שנאמר פעמיים טוב, פעם בפסוק: "בשמחה ובטוב לבב" (דב' כח, מז), ופעם בפסוק: "ושמחת בכל הטוב" (שם כו, יא). ועל פסוק זה נאמר במסכת פסחים (לו, ע"א) "אין קורין ביכורים אלא בזמן שמחה" ובספרי, נאמר: "ושמחת, בכל מיני שמחות, בכל הטוב, זה השיר".

לרש"י הירש, יש ביטוי נלהב לפסוק: "ושמחת בכל הטוב, חסד הטוב שניתן לך, והאושר שהוא משפיע עליך. ימצא ביטוי בהתרוממות רוח של שמחה, ורק השירה הנישאת על כנפי ההתלהבות, נותנת את הביטוי הזה... קיום מצוות הביכורים היה חתום בחותמת של שמחה".

לסיום, חכמים בכל הזמנים, ביטאו דבריהם על השמחה, ברוב דעתם. ניתן לחוש, שלעתים אף הפליגו בדבריהם, מתוך שמחתם הם עצמם, לעסוק בנושא הייחודי.

סוף כניאין

"השיבנו ה' אילך ונשובה חדש ימנו כקדם"

החל מהשבת הבאה פרשת שופטים

השבת הראשונה בחודש אלול.

יחזור שיעורו של הרב ארי בליל שבת לאחר

התפילה - הציבור מוזמן!

⁶ פירוש על ס. דברים, פ' ראה עמ' קלד.

⁷ פסחים קט, ע"א, חגיגה ו, ע"ב – ח', ע"א.

הפיוץ ה-fine-

ביום ששי- ישבנו על המדוכה בדיון והסברים על נוהל "הצמיחה הדמוגרפית".
הוסברו הסברים, נשאלו שאלות ונענו תשובות. אלא מאי? רבים מכלות וחתני השמחה - ה"נקלטים"
- בלטו בהיעדרם.
מניתוח שלאחר מעשה, ייתכן וההסבר לכך הוא, שרוב שמות המשפחה של הנקלטים מתחילים באות כ' ואילך,
בעוד שלאירוע, הוזמנו אלו ששמות משפחתם מתחיל באותיות שבין א' ל-כ'..
או, שפשוט הנקלטים כבר קבלו את המידע ולא מצאו טעם לשמוע אותו פעם נוספת.
את התשובות האמיתיות נדע ביום ששי זה. בכל אופן, הדיון היה מעמיק ופורה.

בשבת – התארחו בקיבוצנו שולי מועלים- המועמדת לסיעת 'הבית היהודי' במשבצת הראשונה.
שולי סיפרה את סיפורה האישי וחשפה את צפונות ליבה לאחר מות בעלה -מג"ד בגולני, באסון המסוקים.
היה זה סיפור אהבה של דתייה וחילוני בעלי חיבור גדול וקשר חזק. "בחרתי בחיים" היא אומרת, לאחר
שהחליטה להינשא ולהקים בית בשנית, מבלי לוותר על זיכרון בעלה המלווה אותה בכל צעד בחיים.
במוצ"ש נערכה מסיבת פרידה לבוגרי י"ב והוריהם מצוות החינוך, באווירה נעימה, על הדשא שליד הבריכה, על
מחצלות ואביטיחים. עדן לב ודוד לנדאו - המדריכים, הכינו מצגת מושקעת ורגשו את הקהל.
וביום ראשון- קיבלנו מנשר מטעמה של שולי בתיבות הדואר, המפרט את משנתה הפוליטית בדרכה לסיעת
'הבית היהודי'. נראה שקצת צפוף בבית..

ביום רביעי- התקיימה 'אסיפת מתיישבים' שכללה גם את תושבי השכונה, במטרה לבחור צוות תל"ם חדש,
ומרכזת לועדת חינוך. הדיון בעניין צוות תל"ם היה טעון, והועלו הסתייגויות מכך שמלכתחילה גישת הצוות
מוטה להגנת המתלונן ואינה שומרת על ניטרליות. הובהר לציבור שמדובר בהחלטה עקרונית, שהתקבלה לאחר
בדיקת כל ההיבטים על ידי הצוות היוצא. ההחלטה על מינוי הצוות החדש בראשותה של אילנה אהרון, התקבלה
ברוב קולות, וקיבלה את ברכת הדרך.

כמרכזת וועדת חינוך נבחרה אורלי וידס ברוב מוחלט וללא מתנגדים, וענת אש המרכזת היוצאת, זכתה
לתשבחות ומחיאיות כפיים סוערות מהקהל שישב באיפוק עד לאותו הרגע, ולא כבש את ייצרו.
לאחר מכן התקיימה 'אסיפת חברים' לאישור הארכת כהונתו של מנהל הקהילה בשנה נוספת.
עופר נשא דברי 'סיכום ביניים' מרגשים, וכשיצא השמיע בוקי את שבחו שלא בפניו.
לציבור חולקו פתקי הצבעה בגלל הרגישות שבהצבעה גלויה, שנספרו אור ליום חמישי.
ביום חמישי בבוקר פורסמו תוצאות ההצבעה בעד המשך כהונתו של עופר לשנה נוספת, ברוב גדול.
נאחל לעופר הרבה הצלחה וכח במסע אל הארץ המובטחת.

יורם קינמן

נר זיכרון:

ז' אלול – יום פטירתה של בתנו רבקה סימון ז"ל (תשל"ה)

עוד כמה דברים על נושא כואב..

דבר ראשון תודה לדליה רועי ולחגית ומתניה רפל על הדברים שנאמרו בעלונים הקודמים, ריגשתם ותמיד כיף לדעת שיש הורים כאלה בקיבוץ.

חשוב לי שחברי הקיבוץ ידעו עד כמה אני ושאר צעירי הקוביות פגועים ומרגישים לא שייכים למקום שבו גדלנו. עכשיו בעקבות ההחלטה על פינוי הקוביות הכל התפוצץ החוצה אבל אנחנו מרגישים את זה כבר תקופה ארוכה בכל מיני נושאים:

לפני מספר שנים אותו מהלך קרה, רק בדירות "אשכול" למעלה. התקשרו אלינו ואמרו לנו שיש לנו עד יולי לעזוב את החדרים מכיוון שאלו הולכות להיות דירות לזוגות צעירים. קיבלנו את זה בהבנה כי גם זה חשוב וגם מצאו לחלקנו פתרון בקוביות. ועכשיו המהלך חוזר, רק במקום אחר, וזה נמאס וזו הרגשה שמזלזלים בנו.

לפחות שנתיים אנחנו מבקשים שיתקנו לנו את תאורת הרחוב שבשורת הקוביות התחתונה ואין קול ואין עונה. (מדי ערב אנחנו עושים שם תאונות אופניים כי פשוט לא רואים כלום).

לפני מספר חודשים הגיע צוות מיוחד כדי "להתייעץ" איתנו על פינוי הקוביות. כמובן שזה לא היה ייעוץ אלא קביעת עובדות בשטח. אז לפחות חשבנו שיתקנו לנו את תאורת הרחוב כי הם גם שמעו וגם ראו אבל שוב התאכזבנו.

רק תסתכלו מסביב בקיבוצים לידנו איזו חברת צעירים יש, שרובם נשארים באווירה טובה, כי הקיבוץ בא לקראתם עם עזרה בהקמת מועדון ועוד דברים דומים שנותנים הרגשה טובה.

המצב היום הוא שהרבה מהצעירים (לא מדבר בשם כולם) שלא יודעים עדיין את עתידם רוצים לעזוב את הקיבוץ וחבל.

אנחנו מבינים שזו זכותו המלאה של הקיבוץ לקבל החלטות כאלה ולהעדיף מגורים של זוגות צעירים על פני בני קיבוץ, אבל חשוב לנו שתבינו מה התוצאות ובעיקר, שפשוט תדעו איך אנחנו מרגישים.

מקווה לשיתוף פעולה והתערבות מצד חברי הקיבוץ ולא רק מוועדות רשמיות.

ענת שלום, דורון אינלברט

דברי תודה וברכה ל"3101 ולמסיומי י"ב

(עמ"ק במסגרת ערב הפרידה, ב"3101 e" האחרון)

בהתרגשות רבה הגענו לכאן הערב. ערב זה סוגר מבחינתנו, משפחת אורן, את החיבור הישיר למערכת החינוך כאן בסעד. יחד איתנו מסיימות גם משפחות שרה ואלי סימון ורותי ודני לזר את השלב הזה בחיים המשפחתיים. כמי שהייתה שותפה למערכת החינוך המשלים, יודעת אני עד כמה משימה זו הולכת ונהיית מורכבת ומסובכת עם חלוף השנים.

כאשר עמדו ישראל למרגלות הר סיני, קבלו על עצמם את הכלל "נעשה ונשמע" (שמות כד, ז). כלל זה פירושו בראש ובראשונה – הקניית הרגלים. קודם כל נקנה הרגלים, נקנה מעשים שבכל יום, ורק לאחר מכן נבין אותם לעומק, נדע מה משמעותם. בעולם המצוות ודאי שהדבר נכון, קודם לחוות את עשיית המצוות ולהרגיל עצמנו בהם ורק אחר-כך באה ההארה – מה זה תורם לי באופן אישי ולנו, כולנו, כחברה. גם בחברת הילדים הקיבוצית חשוב שנשמור על "נעשה ונשמע" במידה מסוימת. במסגרת חשובה המסגרת, חובות הם קודם כל השתייכות, זהות, מאמץ של בניין. הבנת משמעותם באה לעתים רק לאחר סיום המסגרת. דוד לנדאו ועדן לב היקרים, הייתם מובילים של חברת התיכון תוך כדי שינויים במערכת, תוך כדי מעבר מסוג קיבוץ אחד לסוג קיבוץ אחר. משימתכם לא הייתה קלה. לעתים מתסכלת, לעתים ממש כפוית טובה, אך אורות שניצתים פה ושם הם שכרם. תודת כולנו נתונה לכם על הנתנה, על האכפתיות ועל הערכים שאתם מביאים אתכם, משהו מכם שיקעתם בילדינו.

ענת המופלאה, בימים אלו את מסיימת קדנציה משמעותית ואיכותית של ריכוז חינוך. תודה רבה שהיית לנו עוגן יציב, קבוע ואיתן, וידעת לאורך כל הדרך איזונים בחינוך מהם. ולכם ילדינו, בוגרי י"ב, יקרים ואהובים שלנו –

עדן אסולין, הילה וידס, חובב לזר, שילה סימון, הלל פיש ומור אורן, ראשית חיבוק חם ואוהב, אנחנו כיחידים, כמשפחות וכקהילה, קודם כל מקבלים אתכם ומבקשים, הרגישו בינינו תמיד רצויים וברוכים.

ובאשר תצאו, זכרו תמיד מאין באתם, מקהילה ציונית, דתית, קיבוצית מפוארת ושמה סעד. שאו בתרמילכם את החום הנגבי, הביתיות הירוקה וכמובן את הערכים והצידה הרוחנית שקיבלתם כאן. הצליחו, תרמו והתרמו, ושמרו על עצמכם מכל משמר!! תהי ברכת ה' עליכם.

בשם ההורים,

תרצה אורן

" קום קרא אל אלוהיך... "

סליחות

חודש אלול בפתח וכמדי שנה אנו מתחילים באמירת

סליחות בנוסח הספרדים ועדות המזרח .

כולם מוזמנים ביום שני בלילה, ג' לחודש אלול,

בבית הכנסת של החטיבה בשעה 00:20.

מדי שבוע יתקיימו הסליחות בימים: מוצ"ש, שני וחמישי בשעה זו.

" אדון הסליחות בוחן לבבות... "

“מנהרת הזמן”

בפרק זה יחזיר אותנו חיים אפשטיין 57 שנים לאחור. נוכל לחוש את רוח האסיפות והבירורים מאותה התקופה, בבחינת “אין חדש תחת השמש..”

“שיחת סיכום”

באסיפת החברים האחרונה, שנושאה היה מהותו של המעמד בו יתקבלו חברים נקלטים לקבוצתנו, עלה בי הרהור מתי התקיימה שיחת חברים מעמיקה, בדומה לזו שהייתה באסיפה לפני כשבועיים. עלה בדעתי להזכיר מעמד, שמן הסתם מעט מאד מחברינו זוכר אותו, שנקרא אז “שיחת סיכום”. מעמד זה התקיים במשך שנים רבות בימי ראש השנה עצמם והתנהל בשני ימי החג ובכל אחד מהם כמה שעות, בראש השנה בשני מועדים.

בשנים בהם הייתי מזכיר פנים – תשט”ו, תשט”ז (1955 – 1956) – ריכזתי פעמיים שיחת סיכום כזאת. ברשותכם אצטט כאן מעט מהדברים שפורסמו ב”עלים” שיצא אחרי ראש השנה תשט”ו (1955):

“מכבר הימים היה מקובל בקבוצתנו ששיחת הסיכום תהיה משהו החורג מן המסגרת הרגילה, שיחה שבה ייטול חלק כל ציבור החברים.

בשיחה זו היו נשמעים כרגיל דברים המסכמים מחשבות ממושכות על תפקידנו ועתידנו כקבוצה, כחברה דתית וכגוף התיישבותי חלוצי.

דברים אלה לא היו נאמרים כל ימות השנה, הן בגלל הנושא שאינו עולה על הפרק בקלות וללא מחשבה מוקדמת והן בגלל עומס העבודה וטרדות הזמן.

לא הייתה זו סתם שיחה, בה נפתחו פיותיהם של חברים העומדים כרגיל מחוץ למסגרת הויכוח בשיחות ובאסיפות, אלא שיחה שבה הביעו אותם החברים שמשמיעים את דבריהם יום יום בעניינים שוטפים – את המסתתר מאחרי הויכוחים השגרתיים שבכל אסיפה. חשיבותה הרבה של השיחה שהיא נתנה לכל ציבור החברים להבין ולעיין במחשבותיהם של חברינו על הקבוצה בכללה.

והנה השנה שונה הייתה השיחה מבכל שנה. אמנם יש ברכה רבה בכך שהפעם נפתחו פיותיהם של חברים רבים שעדיין אינם מושרשים היטב בקבוצה ונשמעו דברים רבים שמוטב היה שייאמרו בגלוי מאשר בסתר ותוך נרגנות, אך הדברים האלה דורשים מענה, שנשמע בשיחה רק בחלקו.

והנה החברים שעוסקים ברעיון הקבוצה ובמימושו בחיים שנים רבות – נאלמו השנה דום. ואם בחלקה הראשון של השיחה (בין התפילה לסעודה) עוד נכח מספר חברים ותיקים, הרי בחלקה השני – בלט העדרו של אותו ציבור.

ועכשיו נשאלת השאלה לציבור החברים הותיקים – הכך נקשור את הקשר בין החברות השונות שבקבוצה, בין הצעירים לותיקים, כשמכל הותיקים נכנסו לשיחה כמעט רק אריה (קרול) ויעקב (דרורי)?

האם אותו הציבור הנושא בעול הקבוצה שנים על גבי שנים, מחכה להחלפתו ע"י כוחות צעירים, שעה שהוא מתייחס באדישות וזלזול לשיחת חברים, בה הביעו הצעירים את התלבטויותיהם ובעיותיהם וחיכו למענה, שלא נאמר?"

מזכיר הפנים, חיים

ורשימה שנייה מ"עלים" מחודש חשון תשט"ז (1956) – אצטט קטעים מהמאמר שפרסמתי על שיחת הסיכום, שנושאה היה חינוך הדור השני.

"מעט מעט נאספו לחדר האוכל חברים נוספים ולקחו חלק בשיחה, עד אשר חדר האוכל התמלא כליל. בחיי הקבוצה כיום לא חסרים חולשות ודברים העומדים בניגוד לרוח הקבוצה: חוסר שוויון ברכוש ובמאמץ, עבודה שכירה ועוד. מתוך כך הגיעו חברים למסקנה שאין לחנך את הנוער להמשך חיי הקבוצה, אלא להעמיד לפניהם ערכים אליהם יש לחנכם.

רבים הם הצדדים השליליים בדרך חיינו, שעלולים להכשיל את הנוער, למשל העבודה השכירה – כל עיקרון העבודה העצמית נעשה לפלסטר....

בשטח החינוך הדתי נשמעו דעות קיצוניות לכאן ולכאן: מצד אחד נשמעה התביעה לליברליות גמורה בשטח הדוגמא האישית של ההורים. כנגדה הוטחו דברים קשים ביותר ע"י אנשי החינוך, שטענו שכבר היום אפשר לראות את תוצאותיה של ליברליות זו במידה מסוימת של זלזול בתפילה ובערכים אחרים אצל בניהם של אותם "ליברלים"....

בהמשך לכך התקיים ויכוח האם תפקיד החברה הוא גם לחנך את החבר, או עלינו להשלים עם המצוי ולנסות לתקנו רק בדור הבא.

עם התקרב סיום השיחה נשמעו מספר הצעות מעשיות: העמדת אידיאל בפני הנוער, שיהיה בו מן ה"מרד" בדור הקודם... ההצעה הייתה להוציא בהקדם את הילדים מהשפעת ההורים ולחנכם במוסדות חינוכיים מתאימים שיוקמו ע"י הקיבוץ הדתי.

כנגד הצעה זו נשמעו דברי חברים שטרם התייאשו מהדור הזה כמחנך הנוער....

בסיכום הובעה המשאלה ששיחה זו תישא פירות ממשיים.

השיחה הסתיימה תוך הרגשה טובה שהנה התקדמנו משהו בהבהרת דרכנו ולמרות הדברים הקשים והלא נעימים שנאמרו – הייתה צעד קדימה".

חיים נ. אפשטיין

"אחת מלפנו" - כראלה קוט מספרת על עצמה

נולדתי בחיפה בר"ח שבט תרצ"ב - 8.1.1932

אהבתי מאוד את סביבתי הקרובה, משפחה גרעינית ומורחבת, את הגננות והמורים ובעיקר - אהבתי מוזיקה ושירי א"י שהרבו לשיר בכל הזדמנות, ובעונג שבת נוסח ביאליק מדי שבת אחה"צ באחד האולמות בטכניון הישן, אירוע בו השתתפו הורים וילדיהם שגרו בסביבה הקרובה, בניצוחו של המורה המיתולוגי לזמרה פרידמן לבוב, שלימד בבתי הספר בחיפה.

הגעתי לסעד במסגרת גרעין ז' להמשך ההכשרה לקראת העלייה להתיישבות על אדמות נחביר, חלום שלא התגשם ונאלצנו להשלים את סעד שהיתה זקוקה לסעד כדי לשרוד בשנותיה הראשונות במקום. החיים בקיבוץ הם תוצאה ישירה לחינוך שקיבלנו ב"בני עקיבא" והגשמת הסיסמה "תורה ועבודה".

אני מאוד נהנית לעסוק זו השנה ה-30 בתחביב שהפך למקצוע, העברת אהבתי למוזיקה לילדים צעירים לפי הכלל במשלי "חנוך לנער על פי דרכו" בתחילת דרכו ובהתאם ליכלתו. אני אוהבת את הערבות ההדדית והדאגה לנזקקים - תופעה שאינה ייחודית לסעד, היא קיימת גם בקהילות רבות אחרות.

לסעד אני מאחלת צמיחה, פריחה והצלחה בכל התחומים, והעיקר - שהממ"דים ישמשו אותנו אך ורק כחדר נוסף בדירה.

אני עושה לי מנגינות ממיתרים.
ממיתרים אשר שרים
בתוך הרוח מהרים
אל תוך חצרות בתים קטנות.
אני עושה לי מנגינות
ממיתרים.
עופו, עופו מנגינות
ושיר אל שיר יגש
בין סולמות וחלונות
אתן שרות, אתן בונות
בונות את המקדש,
בונות את המקדש.

וממשיכה - "קיבוץ סעד הסיפור שלי":

חפאי קאיטה..

הגענו לכאן בקיץ 1950 על פי החלטת הקבה"ד להעבירו מההכשרה בטירת צבי לסעד. המעבר היה חד, מנוף העמק הירוק והפורח לנגב השומם - ל"אדמה ללא צל". מקיבוץ מאורגן ומסודר למופת לקיבוץ בשלבו הראשוניים ובתנאים קשים.

הצריך הראשון בכניסה מהכביש ליישוב - ללא שער - היה לתדהמתנו... בית תינוקות. בסמוך אליו חדר האוכל ששימש אף כבית כנסת.

האוכל היה במשורה - לעומת השפע בו הורגלנו בטירת צבי (למרות הצנע ששרר בארץ) והחבר'ה הבינו סוף סוף את משמעות שיר הפלמ"ח: "אני רעב, בטני מצטמקת מרעב, אם לא אוכל תידבק הבטן שלי לגב" וכו'. אך למרבה הפלא, לאחר ארוחות הערב הדלות נהגו חברי הקיבוץ לצאת בריקודים לצלילי האקורדיון של קבוס.

יום עבודתי הראשון היה בשדה התירס. נשלחתי לשם לפגוש את מנהל הענף - שמואל מצנר ז"ל. מחצית מהזמן עברה עלי בחיפוש אחריו בתוך התירס שצמח לגובה כשני מטר...

במוצ"ש הראשון לשהותנו כאן התבקשתי ע"י סדרנית העבודה להיות שומרת לילה. הסברתי לה שאין לי שום נסיון בנושא וכי מימיי לא החזקתי תינוק. (ב"טירת צבי" לא נתנו לנו להתקרב לילדים). אחת מחברותי התנדבה להחליפני, וכששאלתיה למחרת כיצד התמודדה עם הילדים - ענתה שבכלל לא נתקלה בהם אלא רק בשומרים, להם הכינה חביתות מאבקת ביצים...

כעבור חצי שנה, בחורף, הייתי מסוגלת לשמור ועשיתי זאת באהבה. נאמר לי בין השאר - להדליק שני תנורים בפעוטון היחיד "אשל" בסיורי האחרון.

התנורים היו מהזן הישן נושן, גבוהים ובעלי פתילות מעוגלות, כדוגמת פתילות הבישול הקטנות, אלא שלתנורי החימום - לעומת הפתילות - היה חלק נוסף שהונח על הפתיל לשם חלוקת הלהבה. אני לא ידעתי על קיומו והוא גם לא היה במקומו המיועד היות ויום קודם עבר ניקוי יסודי ונשכח על הגדר בחוץ לייבוש... פעלתי לפי ההוראות והלכתי לישון עייפה אך מרוצה.

כשהגיעו המטפלות הן גילו חדרים מפויחים וילדים בלונדינים שהפכו לשחורים...

כראפה קוט

התמכרת!...

לכל מי שלא נפגש עדיין עם הדיסק המדהים שיצא לכבוד יום ההולדת ה-65 של סעד, אני ממליצה להקשיב ולצפות ויותר מפעם אחת. התאהבתי והתמכרתי לדיסק הזה ואני שומעת אותו בלופ פעם אחר פעם. אז מה עושה אותו לכל כך מוצלח?

רועי גולן עשה פה עבודה מקסימה:

ראשית העיבודים המגוונים הנהדרים שיש בהם כישרון מוזיקלי גדול, מקצבים שונים ומלאי חן, שירים שקטים ושירים קצביים, איסוף ושימור של חומרים ישנים וחדשים, כישרונות של חברים שלנו בכתובה, הלחנה ושירה, הרבה נוסטלגיה וגעגועים לאנשים ונופים שכבר לא איתנו, הנצחת היש שלנו!

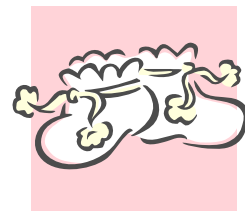
מדובר בפנינה מוזיקלית של ממש!

תודה לכל מי שהיה מעורב בהפקת הדיסק הזה ובמיוחד לרועי. התברכנו בבחור מוכשר בצורה יוצאת דופן (וגם צנוע). יישר כוח והמשך ליצור ולהפתיע.

להבה ברט ישראל

אלהא ואברהם ימיני
אלף טוב להולדת הנינה
נכדה אלפית ואבי מצול
בת לאורה ודניאל ק'נסבורסקי

מסיבת ראש חודש אלול

תתקיים אי"ה, ביום שני ב' אלול (20/8)
בשעה 17.30, במועדון לחבר.

הנושא: ביה"ס "דעת"- לקראת פתיחת שנת הלימודים והמעבר למבנה החדש.
הציבור מוזמן!

1. ותיקים

“המשאב האנושי היקר ביותר שלנו”

(ציטוט מדבריהם של חגית ומתניה רפל בעלון האחרון)

כמו חגית, שהתחברה לדבריה של דליה רועי, גם אני מתחברת לשתייהן ומוסיפה היבט משלי מבלי לגרוע ולו מילה אחת ממה שכתבו קודמותיי.

מתקבל הרושם, שבלהט הרצון להצמיח דמוגראפית את קיבוצנו, שכחנו את בני ובנות סעד הנמצאים בתוכנו ועדיין לא החליטו סופית לאן פניהם. לעניות דעתי מותר ואף רצוי לאפשר להם כמה שנים טובות של התלבטות. ישנם זוגות שבד בבד עם הקמת המשפחה עדיין לומדים ועוד לא פיתחו קריירה. גם זוג צעיר במקומות אחרים אינו משקיע בבניית או קניית בית סמוך לנישואיו, קודם הוא מסיים לימודים ובודק את אפשרויותיו הכספיות, אחר כך הוא בודק היכן, לטובתו וטובת ילדיו ישקיע בקניית בית. חברי הגרעין החביבים, שהגיעו אלינו, כבר עברו תקופה של התלבטות בטרם נחתו כאן, הבה נאפשר זאת גם לילדינו שהם כאמור המשאב האנושי היקר ביותר שלנו.

בארכיון הזכרונות שלי ישנם מקרים של בנים ובנות שממש פספסנו אותם, בלהט האידיאולוגיה ובלהט הדת דחינו אותם מעל פנינו. היום כשאני רואה את אותם הצאצאים שלנו, מגדלים משפחות יפות, שומרות מצוות, עושים חיל מכל הבחינות ותורמים מיכולותיהם במקומות אחרים, אין לי אלא להצר על כך שאנשים “קטנים” שעמדו בזמנו בראש מערכות שונות בסעד, פעלו, אולי בתום לב, אבל לא בחכמה יתרה, אותה חכמה עליה נאמר “איזהו חכם הרואה את הנולד”. לא אפרט, כל השמות שמורים במערכת הפרטית שלי...

שלא כקודמותיי לא דיברתי על הרווקים שבבנינו, דליה וחגית עשו זאת בצורה מכובדת מאד, אני מדברת על הזוגות הנשואים, שלפי התרשמותי משיחות עם כמה וכמה זוגות כאלה, אינם מקבלים את היחס של “שטיח אדום” אותו קיבלו המצטרפים החדשים. זה לא עניין של צרות עין בחדשים ותביעת עלבונם של בנינו, אלא להיפך - אני שמחה שהזוגות החדשים מתקבלים בזרועות פתוחות ועם שטיח אדום, אבל אני חושבת שאת ילדינו צריך לקבל עוד יותר בזרועות פתוחות, להשקיע ולהתאמץ כדי לתת להם את ההרגשה הנכונה והאמיתית שאנחנו רוצים אותם כאן.

ונקודה כואבת נוספת שלא מרבים לדבר בה. אנחנו חברה שדואגת לזקניה בצורה הטובה ביותר ואני מקווה שגם הדורות הבאים אחרינו יזכו לאותו היחס. הנטל על הקהילה גדול יותר כאשר אין לקשיש בן או בת הנמצאים לידו, הבה נדאג שבנינו הרוצים להמשיך עמנו, ייהנו מיחס מצוין כאשר עינינו מביטות קדימה, לאותן שנים בהן יידרשו לתמוך בהוריהם הקשישים.

שבת שלום

עפרה צברון

